

EXECUTIFS — EXECUTIEVEN

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

14 JULI 1993. — Omzendbrief B.A.—93/06
betreffende onteigeningen ten algemene nutte. — Procedurevoorschriften

Aan de heren Provinciegouverneurs,
Aan de heer Vice-gouverneur van de provincie Brabant,
Aan de voorzitters van de Intercommunales,

Voor kennisgeving :

Aan de dames en heren Bestendig Afgevaardigden
Aan de colleges van Burgemeester en Schepenen

Mijnheer de Gouverneur,
Mijnheer de Vice-gouverneur,*
Mevrouw de Voorzitter,
Mijnheer de Voorzitter,

Bij besluit van de Vlaamse Executieve van 19 december 1991 werden aanvullende regels bepaald inzake onteigeningen ten algemene nutte ten behoeve van gemeenten, provincies, intercommunale verenigingen en gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen. De omzendbrief B.A.—G—91/21 van dezelfde datum verduidelijkt het voormelde besluit.

Ingevolge nieuwe wettelijke bepalingen en recente rechtspraak van onder meer de Raad van State acht ik het noodzakelijk nadere uitleg te verschaffen inzake de procedure.

1. De uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen

Sedert 1 januari 1992 is de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen van kracht. Die wet geldt eveneens voor provinciebesturen, gemeentebesturen en intercommunales.

Ik vestig er de aandacht op dat deze wet van toepassing is op eenzijdige beslissingen met individuele draagwijdte die rechtsgevolgen beogen voor een of meer burgers of besturen. Ook beslissingen om te onteigenen behoren daartoe.

Ik stel vast dat deze besluiten thans vaak gebrekkig worden gemotiveerd, wat aanleiding kan geven tot betwistingen.

2. De motivering van het openbaar nut en van de hoogdringendheid

Aansluitend op recente arresten leg ik er de nadruk op dat in de besluiten waarbij de machtiging wordt gevraagd om tot onteigening over te gaan, het openbaar nut en de noodzaak van de onteigening afdoende moeten worden aangetoond onder meer door een nauwkeurige omschrijving van het doel van de onteigening.

De motiveringsplicht geldt uiteraard ook inzake de hoogdringendheid, bepaald in de wet van 26 juli 1962, wanneer die wordt ingeroepen.

De hoogdringendheid van de verwerving kan niet meer worden aanvaard op grond van een stijclausule. Een omstandige en concrete motivering is vereist.

Ik vestig er de aandacht op dat het openbaar nut en de hoogdringendheid twee onderscheiden facetten zijn van de onteigening. De hoogdringendheid vloeit met andere woorden niet automatisch voort uit het openbaar nut. Hierna volgt een voorbeeld : een gemeente wil een woonhuis onteigenen om een verkeersplein aan te leggen. Het openbaar nut is aanwezig indien de aanleg van dat verkeersplein verantwoord is om reden van de moeilijke verkeerssituatie. De hoogdringendheid daarentegen wordt gemotiveerd door bij voorbeeld te verwijzen naar verschillende ongevallen die op het kruispunt gebeurden, zodat blijkt dat de verkeerssituatie er gevaarlijk blijft als er niet spoedig infrastructuurwerken worden uitgevoerd.

De machtigende overheid zal de motivering van het hoogdringend karakter strikt beoordelen.

3. Het belang van het openbaar onderzoek

Inzake de spoedprocedure die geregeld wordt door de wet van 26 juli 1962 stelt het Hof van Cassatie in een arrest van 21 september 1992 dat deze wet alle fasen van de onteigeningsprocedure regelt, zodat — wanneer zij toegepast wordt — de gemeentelijke administratieve formaliteit van een aan het onteigeningsbesluit voorafgaand onderzoek niet hoeft te worden vervuld.

Ik wijs erop dat het Hof van Cassatie in dit arrest uitspraak doet over een rechtssituatie die dateert van december 1990, dus vóór de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Executieve van 19 december 1991.

Met betrekking tot dit besluit van de Vlaamse regering verwijs ik eveneens naar artikel 118 van de Nieuwe gemeentewet waarin zulk onderzoek is opgenomen.

Het besluit van de Vlaamse Executieve van 19 december 1991 bepaalt uitdrukkelijk dat machtigingen tot onteigening ten algemene nutte slechts worden verleend zo uit het dossier blijkt dat de plannen voorafgaand aan het openbaar onderzoek werden onderworpen en dat de te onteigenen personen voorafgaand werden verwittigd.

Het is inderdaad duidelijk dat de overheid, vooreerst de vereiste machtiging te verlenen, het algemeen nut van de voorgenomen onteigening met volle kennis van alle omstandigheden moet kunnen beoordelen. Volgens de rechtspraak van de Raad van State moet het algemeen nut inderdaad met zekerheid kunnen worden vastgesteld.

Dat stemt overigens overeen met het in artikel 11 van de Grondwet bepaalde beginsel. Het is duidelijk dat de eventuele bezwaarschriften, binnengekomen ter gelegenheid van het openbaar onderzoek, nuttige informatie kunnen bevatten nopens het door de gemeenteraad aangevoerde algemeen nut. Overigens is het slechts normaal dat, binnen de procedure van de gedwongen afstand van eigendom, de betrokken eigenaars het recht hebben bij de overheid hun eventuele bezwaren ter kennis te brengen.

De vereiste van het openbaar onderzoek blijft bijgevolg onverminderd van kracht, ook na het geciteerde arrest van het Hof van Cassatie.

De bezwaarschriften en de weerlegging ervan bevatten voor de machtigende overheid noodzakelijke informatie om tot het geven van de machtiging te besluiten.

4. De instemming van de functioneel bevoegde minister

Ingevolge het artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Executieve van 19 december 1991 kan de Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden slechts machtigen tot onteigening ten algemene nutte met instemming van de functioneel bevoegde minister. De administratieve Binnenlandse Aangelegenheden zal die instemming vragen.

De onteigenende instanties kunnen uiteraard ook vooraf zelf het standpunt van de functioneel bevoegde Vlaamse minister vragen en die instemming aan het dossier toevoegen.

De machtiging zal dan veel sneller kunnen worden verleend.

De door de onteigenaars bij het dossier gevoegde adviezen moeten uiteraard van recente datum zijn en betrekking hebben op het definitief onteigeningsdossier zoals het naar de administratie Binnenlandse Aangelegenheden wordt verstuurd.

5. De uitvoering van het machtigingsbesluit om te onteigenen bij hoogdringendheid

Ingeval de machtiging wordt verleend om te onteigenen bij hoogdringendheid heeft de onteigenaar er alle belang bij om de gerechtelijke procedure zo spoedig mogelijk in te zetten. De vrederechter moet, volgens het Arbitragehof, namelijk nagaan of de omstandigheden die de onteigening bij hoogdringendheid rechtvaardigen nog aanwezig zijn op het ogenblik dat de zaak bij hem aanhangig wordt gemaakt. Indien de onteigenaar het machtigingsbesluit niet dadelijk uitvoert, kan de vrederechter daaruit afleiden dat het hoogdringend karakter niet meer aanwezig is.

6. De bekendmaking van de onteigeningsmachtiging

Het machtigingsbesluit wordt bij uittreksel gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*. Volgens de rechtspraak van de Raad van State is dat op zich echter onvoldoende om de termijn waarbinnen beroep bij de Raad van State kan worden ingediend tegen het machtigingsbesluit te doen aanvangen. Zowel het onteigeningsplan als alle gegevens die leiden tot het verlenen van de machtiging zouden moeten worden meegedeeld aan de belanghebbende personen.

Zulks is evenwel om praktische redenen niet mogelijk via het *Belgisch Staatsblad*.

Ik meen dat aan die vereiste inzake de bekendmaking het best kan worden voldaan wanneer de onteigenende besturen het dossier waarin die stukken zich bevinden ter inzage leggen zowel van de onteigenenden als van de belanghebbende derden. Het feit dat het inzage-recht kan uitgeoefend worden, kan openbaar worden aangekondigd door middel van een aanplakbrief die dan de vermelding van de termijn bevat waarbinnen het inzage-recht kan worden uitgeoefend.

Daarenboven is de onteigende slechts behoorlijk in kennis gesteld wanneer het machtigingsbesluit hem persoonlijk en bij voorkeur aangetekend of tegen ontvangstbewijs wordt bezorgd met de melding van het inzage-recht, waarin wordt voorzien.

De termijn van inzage vormt geen opschortende voorwaarde om met de gerechtelijke fase aan te vangen. De onteigenenden kunnen immers al hun rechten en bezwaren doen gelden voor de vrederechter.

Belanghebbende derden die niet in het geding voor de vrederechter worden betrokken, kunnen hun recht om tegen het machtigingsbesluit in beroep te gaan bij de Raad van State uitoefenen binnen een termijn van zestig dagen beginnend de dag na het verstrijken van de termijn van inzage.

Het dossier dat wordt ingediend bij de administratie Binnenlandse Aangelegenheden moet desgevallend de plaats vermelden waar de stukken ter inzage zullen liggen. De stukken die aan die administratie worden opgestuurd, blijven in haar bezit. Het onteigenende bestuur moet er dus voor zorgen dat het nog over een exemplaar van het dossier beschikt. De door de administratie ingewonnen adviezen zullen aan de onteigenaar worden bezorgd.

Voor het overige moeten de dossiers worden samengesteld zoals bepaald wordt in de omzendbrief BA-G-91/21 van 19 december 1991.

Ik verzoek U, mijnheer de Gouverneur, deze omzendbrief ter kennis te brengen van de onder uw bevoegdheid ressorterende overheden en te zorgen voor een spoedige bekendmaking ervan in het provincieblad.

Volledigheidshalve zend ik aan de betrokken besturen een afschrift van deze onderrichtingen.

De Vlaamse minister van Openbare Werken,
Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden,
Th. Kelchtermans

[S-C — 35956]

22 JULI 1993

Omzendbrief B.A.-G.-93/09 betreffende gemeentebegrotingen voor 1994
Onderrichtingen ten behoeve van de gemeenten van het Vlaamse Gewest

Aan de Heren Provinciegouverneurs
Aan de heer Vice-gouverneur van de provincie Brabant

Ter kennisgeving aan :
— de leden van de Bestendige Deputaties
— de Colleges van Burgemeester en Schepenen

Mijnheer de Gouverneur,

I. ONDERRICHTINGEN VAN ALGEMENE AARD

1. Beleidsinitiatieven

De jongste maanden werden ingrijpende initiatieven verwezenlijkt, die vanaf 1994 een belangrijke invloed zullen hebben op de gemeentelijke administratie. De lokale besturen spelen, als overheid die het dichtst bij de bevolking optreedt een sleutelrol in de dienstverlening van de overheid. De gemeenten moeten dan ook een efficiënte werking uitbouwen.

Die beginselen liggen aan de basis van het decreet van 28 april 1993, waarbij het administratief toezicht wordt vereenvoudigd en versoepeld. Dat decreet treedt in werking op 1 oktober 1993. De gemeenten krijgen een grotere beleidsvrijheid, maar worden ook meer verantwoordelijk. Die verantwoordelijkheid ligt in de eerste plaats op het financiële vlak. Een gezond financieel beleid is een basisvoorwaarde voor een goed bestuur.